

Europæisk samarbejde om afprøvning af demenstests

Forskere fra seks vesteuropæiske lande, herunder Danmark, har afprøvet udredningsværktøjerne Brief Assessment of Impaired Cognition (BASIC) og BASIC Questionnaire (BASIC-Q) blandt patienter fra hukommelsesklinikker med henholdsvis majoritets- og minoritetsbaggrund. Redskaberne udviser høj præcision ved skelnen mellem personer med og uden kognitiv svækkelse, uanset etnisk og kulturel baggrund.

BASIC og BASIC-Q, der er udviklet af Nationalt Videnscenter for Demens ud fra et tværkulturelt perspektiv, viser høj præcision ved skelnen mellem personer med og uden kognitiv svækkelse, uanset etnisk og kulturel baggrund. I takt med at en voksende andel af den vesteuropæiske ældrebefolkning har indvandrerbaggrund, er der opstået et behov for kognitive tests og spørgeskemaer, der egner sig til undersøgelse af ældre med minoritetsbaggrund. Flertallet af de tests, der traditionelt anvendes i forbindelse med demensudredning, som fx *Mini-Mental Status Examination* (MMSE) eller *Montreal Cognitive Assessment* (MoCA), har kulturel slagside i den forstand, at de generelt er for svære og for upræcise ved testning af personer fra andre kulturer.

Tværeuropæisk multicenterstudie

I 2023 og 2024 gennemførte forskere fra hukommelsesklinikker i Italien, Danmark, Spanien, Holland, Frankrig og Storbritannien et multicenterstudie, hvor de undersøgte den diagnostiske skelneevne af BASIC og BASIC-Q i et tværkulturelt sample. Der indgik 479 deltagere i studiet, hvoraf 169 havde minoritetsbaggrund. 393 af deltagerne var patienter fra hukommelsesklinikker, og 86 var kognitivt intakte kontrolpersoner. Deltagerne repræsenterede 49 forskellige lande i bl.a. Mellemøsten og Latinamerika og talte til sammen 41 forskellige sprog.

Der sås ingen effekt af immigrantstatus, uddannelse eller køn på hverken BASIC eller BASIC-Q svarende til, at de to instrumenter er uden påviselig kulturel *bias*. Alder forklarede ca. 3 % af variationen i BASIC-scores, og selvom effekten af alder var statistisk signifikant, var den for lille til i praksis at retfærdiggøre aldersjustering af scoren. Den diagnostiske skelneevne af BASIC og BASIC-Q var omtrent lige høj ved undersøgelse af indfødte europæere og deltagere med anden etnisk baggrund.

Kognitiv eller affektiv sygdom?

BASIC og BASIC-Q indeholder et objektive mål for kognitiv funktion – i form af henholdsvis korte kognitive tests og orienteringsspørgsmål – og et subjektivt mål for kognitiv funktion i form af spørgsmål til patienten. Blandt patienter med reel kognitiv svækkelse er der for det meste pæn overensstemmelse mellem objektive og subjektive mål for kognitiv funktion, hvorimod billedet er mere broget blandt patienter med affektiv lidelse. Disse patienter klarer sig typisk relativt godt på objektive mål for kognitiv funktion, men har uforholdsmæssigt mange subjektive kognitive klager.

Ved at sammenholde BASIC og BASIC-Q's objektive og subjektive mål for kognitiv funktion i et forholdstal (en 'objektiv/subjektiv-ratio'), opnåede forskerne en simpel, men henholdsvis effektiv metode til at skelne mellem patienter med kognitiv svækkelse og patienter med affektiv lidelse. Metoden kan hjælpe med at identificere, hvilke patienter der bør udredes nærmere for depression eller angst.

Om BASIC og BASIC-Q

Udredningsværktøjet BASIC, der kombinerer korte kognitive tests med spørgsmål til patienten og en pårørende, er udviklet af Nationalt Videnscenter for Demens ud fra et tværkulturelt perspektiv. BASIC er opbygget af opgaver og spørgsmål med høj diagnostisk skelneevne, men begrænset kulturel, sproglig og uddannelsesmæssig *bias*. Spørgeskemaet BASIC *Questionnaire* (BASIC-Q) indeholder de samme spørgsmål til patient og pårørende som BASIC, men de korte kognitive tests er erstattet med spørgsmål om orientering i tid og egne data. BASIC og BASIC-Q er tidligere blevet afprøvet i danske hukommelsesklinikker og i almen praksis, hvor de viste sig effektive til at skelne mellem personer med og uden kognitiv svækkelse. BASIC og BASIC-Q kan gennemføres på ca. 5 minutter hver.

Nielsen TR, Jorgensen K, Canevelli M, Pomati S, Delgado-Alfonso C, Franzen S, et al. Validation of the Brief Assessment of Impaired Cognition and Brief Assessment of Impaired Cognition Questionnaire in a multicultural memory clinic sample across six European countries. *Journal of Alzheimer's Disease*. 2025 [online ahead of print].

[Journal of Alzheimer's Disease](#)

Jorgensen K, Nielsen TR, Nielsen A, Waldorff FB, Høgh P, Jakobsen S, et al. Brief Assessment of Impaired Cognition (BASIC)-Validation of a new dementia case-finding instrument integrating cognitive assessment with patient and informant report. *Int J Geriatr Psychiatry*. 2019;34(11):1724-33.

[PubMed](#)

Jorgensen K, Nielsen TR, Nielsen A, Waldorff FB, Waldemar G. Brief Assessment of Impaired Cognition Questionnaire (BASIC-Q)-Development and validation of a new tool for identification of cognitive impairment in community settings. *Int J Geriatr Psychiatry*. 2020;35(7):693-701.

[PubMed](#)

Oprettet: 18. marts 2025